

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en ändring av lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland. Bestämmelserna om landskapsfullmäktige i Kajanaland och om val av fullmäktige ändras på så sätt att antalet ledamöter i landskapsfullmäktige bestäms enligt kommunallagen, kommunvisa kvoter frångås vid landskapsval och val hålls med hela försöksområdet som en enda valkrets och i tillämpliga delar enligt bestämmelserna om kommunalval. Rätten att förhandsrösta utvidgas till att gälla på alla förhandsröstningsställen i hemlandet. I sam-

band med ändringen av valsättet föreslås lagen få en bestämmelse om grunderna för finansieringen av landskapsförvaltningen. Landskapsförvaltningen blir dessutom skyldig att planera de åtgärder som behövs för att täcka eventuella underskott.

Bestämmelserna om Vaala kommuns medverkan i landskapsförvaltningen och om förvaltningen av Kajanalands utvecklingspengar föreslås bli uppdaterade.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	3
2.1. Lagstiftning och praxis	3
2.2. Bedömning av nuläget	4
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	5
4. Propositionens konsekvenser	6
4.1. Ekonomiska konsekvenser	6
4.2. Samhälleliga konsekvenser	6
5. Beredningen av propositionen	7
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	7
5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats.....	7
DETALJMOTIVERING.....	8
1. Lagförslag	8
2. Ikraftträdande.....	10
3. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	10
LAGFÖRSLAG	12
om ändring av lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland	12
BILAGA.....	15
PARALLELLTEXT	15
om ändring av lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland	15

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Förvaltningsförsöket i Kajanalands län inleddes i början av 2005, och det första landskapsvalet hölls i oktober 2004 i samband med kommunalvalet. Nu har man de första praktiska erfarenheterna av landskapsförvaltningens verksamhet, och den grupp som följt försöket har kommit med sin första mellanrapport.

Strukturen för landskapsförvaltningen i Kajanalands län har byggts upp med hjälp av ett grundavtal, enligt vilket landskapet har fått fler uppgifter på social- och hälsovårdens område. Genom grundavtalet har också det ekonomiska förhållandet mellan landskapet och dess medlemskommuner slagits fast. Landskapsförvaltningen har organiserats som en samkommun.

Behovet av ändringar i lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanalands län (343/2003), nedan förvaltningsförsökslagen, har delvis uppkommit till följd av ändringar i andra förvaltningsstrukturer. Vaala kommun har övergått från Kajanalands specialomsorgsdistrikt till Norra Österbottens specialomsorgsdistrikt, och det är inte längre nödvändigt att kommunen deltar i dessa uppgifter inom Kajanalands landskapsförvaltning. De bestämmelser om olika förvaltningssektorer som gäller Kajanalands utvecklingspengar har ändrats till vissa delar, och därför behöver hänvisningarna i 10 § i förvaltningsförsökslagen uppdateras.

Erfarenheterna från det första landskapsvalet har visat att valsystelet med kommunvisa kvoter har allvarliga brister. Systemet är så invecklat att det försvårar medborgarnas inflytande på förvaltningen, och ändå garanterar det inte på ett tillfredsställande sätt de små kommunernas representation i landskapsfullmäktige.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

I 8 § i förvaltningsförsökslagen föreskrivs bl.a. om antalet landskapsfullmäktigeledamö-

ter och om Vaala kommuns medverkan i landskapsfullmäktige. I bestämmelsen anges att landskapsfullmäktige har 39 ledamöter och att Vaala kommun sänder två företrädare till fullmäktige. Företrädarna för Vaala deltar i fullmäktigearbetet bara när det gäller de uppgifter som anges i lagen.

Bestämmelsen om antalet fullmäktigeledamöter har samband med bestämmelserna om val till landskapsfullmäktige. Vid landskapsval tillämpas bestämmelser som kraftigt avviker från bestämmelserna om andra val. Kandidaterna till landskapsfullmäktige ställs upp och väljs kommunvis, men rösterna räknas inom hela försöksområdet och väljarna kan rösta på vem som helst av de kandidater som ställts upp inom försöksområdet, oavsett kommungränserna. Det antal platser som varje enskild kommun får i landskapsfullmäktige bestäms före valet enligt befolkningstalet, men alla kommuner får åtminstone en plats.

För att proportionaliteten i valet och de kommunvisa fullmäktigeplatserna skall kunna samordnas måste de sista platserna inom partierna och på de gemensamma listorna kunna överföras från en kommun till en annan. Ersättaren utses från samma kommun som den ledamot som blivit förhindrad, vilket kan orsaka problem för små kommuner och grupper.

Val har hållits en gång, och praktiska erfarenheter har tecknats ner i en mellanrapport från den uppföljningsgrupp för försöket som finns vid inrikesministeriet. Man har inte blivit tvungen att dra lott om platsfördelningen. Genomförandet av valet ledde delvis till dubbelt arbete, eftersom uppgifter med anknytning till kandidatuppställningen sköttes i kommunerna och i centralvalnämnden för landskapsvalet. Att kandidatuppställningen sker kommunvis kan göra det svårare för små grupper att ställa upp kandidater. Det faktum att det gick att förhandsrösta bara på förhandsröstningsställena inom försöksområdet väckte missnöje, och i vissa fall har det utgjort ett hinder för röstning i landskapsvalet.

Fördelningen av platser mellan kommunerna avslöjade problem i valbestämmelserna. Man blev tvungen att överföra Västerför-

bundets platser i Suomussalmi och Kuhmo till Puolanka och Vuolijoki. Utgående från folkmängden har Vuolijoki kommun bara en landskapsfullmäktigeledamot. Till följd av överföringen av platser är det Vänsterförbundets ledamot som innehar denna enda plats, men i Vuolijoki fick Vänsterförbundet bara 12,4 procent av rösterna medan Centern i Finland fick 48,3 procent. Vuolijokis representation i landskapsfullmäktige är problematisk både med tanke på kommuninvånarna och politiskt.

I det val som har hållits varierade rösterna för de invalda kandidaterna mellan 51 och 1593. Utan kommunvisa kvoter skulle de ha varierat mellan 110 och 1 593. För ersättarnas del varierar motsvarande siffror mellan 12 och 287 respektive 68 och 206. Valbestämmelserna är förknippade med ett representativitetsproblem, när man inom samma politiska grupp blir invald i landskapsfullmäktige med ett röstetal som är mindre än det antal kandidater på listan som inte blir invalda. I förra valet gällde problemet i synnerhet Centerns kandidater. Med de bestämmelser som nu tillämpas går det också att bli ersättare med ett mycket litet röstetal.

De ekonomiska förhållandena mellan kommunerna och landskapsförvaltningen är via den kommunala självstyrelsen också nära förknippade med systemet för landskapsval. I lagen om förvaltningsförsöket anges inga grunder för hur finansieringen bestäms. Finansieringen har slagits fast i grundavtalet mellan kommunerna.

Kommunernas betalningsandelar till landskapsförvaltningen anges som en procentandel (59,9 %) av den skattefinansiering som beräknas flyta in till kommunerna. Den kalkylerade skattefinansieringen omfattar skatteinkomster (kommunalskatt, samfundsskatt och fastighetsskatt), den allmänna statsandelen, statsandelen för social- och hälsovården och den utjämning av statsandelarna som baserar sig på skatteinkomsterna.

På finansieringen av funktionerna inom landskapet Kajanaland tillämpas en fyra års övergångsbestämmelse, så att finansieringsmodellen inte tillämpas fullt ut förrän från ingången av 2009.

Landskapsförvaltningen i Kajanaland omfattas inte av kommunallagens (365/1995) bestämmelser om skyldigheten att täcka un-

derskott. Detta beror på 41 § i förvaltningsförsökslagen, där det föreskrivs om tillämpningen av kommunallagen. Landskapsförvaltningen jämställs i paragrafen med samkommuner, och skyldigheten att täcka underskott gäller inte dem.

2.2. Bedömning av nuläget

Antalet landskapsfullmäktigeledamöter, valsystemet och finansieringsarrangemangen mellan kommunerna och landskapsförvaltningen utgör en helhet.

För närvarande har landskapsfullmäktige avsevärt mycket färre ledamöter än fullmäktige i en kommun av samma storlek. Landskapets uppgifter utgör en mycket stor och betydelsefull del av kommunernas uppgifter, och utgående från uppgifterna kunde landskapsfullmäktige ha fler ledamöter än nu. Det mindre antalet landskapsfullmäktigeledamöter ger för sin del upphov till kravet att valsystemet garanterar att varje kommun i försöksområdet är representerad. Om antalet ledamöter i landskapsfullmäktige var 59 i enlighet med kommunallagen, vore risken för att någon kommun blir utan en fullmäktigeledamot klart mindre än nu.

Sättet att ställa upp kandidater och det faktum att platserna i landskapsfullmäktige besätts kommunvis gör valet svårt att förstå och snedvrider resultatet i förhållande till de avgivna rösterna. När vissa av kandidaterna inom samma politiska grupp blir invalda med ett lägre röstetal på grund av sin hemkommun, hindras den vilja som väljarna uttryckt från att gå i uppfyllelse. Beskrivande för problemets omfattning är att den centerkandidat som i landskapsvalet placerade sig som sextonde i fråga om röster inte blev invald med ett röstetal på 286 medan den sista invalda centerkandidaten fick 166 röster.

Valsystemets allmänna komplexitet är ett problem. Om väljarna har svårt att förstå hur deras röster påverkar valresultatet, sjunker röstningsmotivationen och landskapsfullmäktiges legitimitet försvagas. Eftersom också de politiska aktörerna har svårt att förstå systemet, förlorar landskapsförvaltningen en del av sitt demokratiska fundament.

Bristerna i valsystemet är så stora att fördelarna med kommunvis representation är

mindre än nackdelarna. Till detta bidrar det faktum att bestämmelserna tryggade kommunens representation i ett enda fall, och i det fallet står denna representation i politisk konflikt med de röster som avgetts i kommunen. Att möjligheten att förhandsrösta var strikt avgränsad till förhandsröstningsställena inom försöksområdet har också gjort valdeltagandet lägre.

En viktig motivering till kommunvis representation har varit att landskapsfullmäktige genom sina beslut kan orsaka kommunerna kostnader, vilket kräver kommunvis representation i landskapsfullmäktige. Lagen om förvaltningsförsöket saknar bestämmelser om grunderna för kommunernas finansiering till landskapet. Det finansieringssystem som anges i landskapets grundavtal sätter ekonomiska gränser för landskapet som det inte kan överskrida genom sina egna beslut. Således kräver de ekonomiska relationerna inte nödvändigtvis kommunvis representation i landskapsfullmäktige.

Det finansieringssystem som ligger till grund för valsystemet bör bygga på lag för att dess varaktighet skall vara knuten till valbestämmelsernas varaktighet. Innehållsmässigt ger finansieringssystemet en möjlighet att ändra på valsystemet, men dess grund finns inte i lagstiftningen. Därför vore det skäl att i lagen införa en bestämmelse om grunderna för det finansiella arrangemanget mellan landskapsförvaltningen och kommunerna i försöksområdet och denna väg stärka kontinuiteten för de principer som redan har godkänts i grundavtalet.

Landskapsförvaltningen i Kajanaland är ingen vanlig samkommun vad storleken, beslutsfattandet eller finansieringen beträffar. Det finansiella arrangemanget sätter ekonomiska gränser för landskapet som det måste kunna anpassa sin verksamhet till. Landskapsförvaltningen liknar till många delar mer en kommun än en vanlig samkommun. I princip kan det uppstå ett underskott i landskapsförvaltningen. I sådana situationer vore det viktigt att lagstiftningen föreskriver en klar skyldighet att täcka underskottet. Den kommunala ekonomin i försöksområdet uppvisar stora underskott redan i primärkommunerna, och i praktiken har de skatteinkomster som också skall täcka landskapsförvaltningens utgifter inte ökat i takt med kostnaderna.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

Målet med propositionen är att göra valsystemet för landskapsval i Kajanaland så mycket tydligare att väljarna har en möjligt att förstå hur fullmäktigeledamöterna väljs och vilket samband detta har med de avgivna rösterna. Målet med valsystemet är att de kandidater som har fått flest röster i respektive grupp skall bli invalda. Ändringarna föreslås bli genomförda på ett sådant sätt att det kvarstår en tillräcklig koppling mellan kommunerna och landskapsförvaltningen med tanke på den helhet som antalet fullmäktigeledamöter, valsystemet och grunderna för finansieringen av landskapsförvaltningen utgör.

Avsikten är samtidigt att uppdatera de bestämmelser som gäller Vaala kommuns medverkan och Kajanalands utvecklingspengar.

Om problemen hopar sig kan landskapet Kajanalands karaktär av en ny sorts aktör inom den offentliga förvaltningen försvåra hanteringen av regionens offentliga ekonomi. Därför försöker man också se till att det i landskapet vid sidan av kommunerna inte uppkommer en ny offentlig ekonomi som uppvisar underskott.

Enligt lagförslaget skall antalet ledamöter i landskapsfullmäktige i Kajanaland ökas från nuvarande 39 till 59. Det föreslås en sådan ändring av regleringen att antalet fullmäktigeledamöter inte skall anges direkt i lagen om förvaltningsförsöket, utan kommunallagens bestämmelse om antalet ledamöter i kommunfullmäktige skall tillämpas på antalet ledamöter.

Bestämmelserna om landskapsval föreslås bli helt och hållet reviderade. Vid landskapsval skall fullmäktigeplatser inte längre besättas och kandidater inte längre ställas upp kommunvis. Landskapsval skall hållas med hela försöksområdet som ett enda valdistrikt. I och med att landskapsfullmäktigeledamöterna blir fler minskar risken avsevärt för att någon kommun inom försöksområdet blir helt och hållet utan representation i landskapsfullmäktige. Enligt förslaget skall bestämmelserna om kommunalval tillämpas på landskapsval.

Rätten att förhandsrösta utvidgas vid landskapsval på så sätt att det går att förhandsrös-

ta på förhandsröstningsställena i hemlandet. Förhandsröstningen är fortfarande mer begränsad än vid andra val, eftersom det vid landskapsval inte går att rösta på förhandsröstningsställen utomlands.

Enligt lagförslaget skall centralvalnämnden i Kajana ges de arbetsuppgifter som centralvalnämnden för landskapsvalet har.

När det gäller grunderna för finansieringen mellan landskapsförvaltningen och kommunerna i försöksområdet föreslås bestämmelser enligt vilka finansieringen i grundavtalet skall anges som en lika stor andel för alla kommuner av kommunens inkomster enligt grundavtalet eller som en lika stor summa per invånare. I grundavtalet har finansieringen angetts som en andel av respektive kommuns inkomster, så i sak ändrar bestämmelsen inte på det rådande läget. Bestämmelsen är ändå av betydelse när förhållandet mellan primärkommunerna och landskapsförvaltningen bedöms med tanke på självstyrelsen. Den finansiella grunden, som ger kommunerna möjligheter att sätta klara gränser för landskapsförvaltningens ekonomi, tryggar kommunernas ställning och självstyrelse eftersom valsyste­met inbegriper en risk för att en kommun blir utan representation i landskapsfullmäktige.

Den paragraf i lagen om förvaltningsför­skö­ket som gäller tillämpningen av kommunal­lagen föreslås bli ändrad på så sätt att bestämmelserna om täckande av underskott också skall gälla landskapsförvaltningen.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Det ökade antalet ledamöter i landskapsfullmäktige ger landskapsförvaltningen i Kajanal­land merkostnader för ordnandet av landskapsförvaltningens sammanträden. Mötesarvoden, resekostnader och en utvidgad distribution av handlingar orsakar också ökade kostnader. Kostnaderna är inte betydande med tanke på landskapsförvaltningens ekonomi.

Ändringen av valsyste­met vid landskapsval har inga ekonomiska konsekvenser i sig. Att förhandsröstningen utvidgas till alla förhandsröstnings­ställen i Finland leder likväl i viss mån till merkostnader. Det måste tryckas

en större mängd röstsedlar, och transporten av dem medför extra kostnader. Dessutom kostar det extra att utbilda personalen på förhandsröstnings­ställen också för landskapsval i Kajanal­land.

Att grunden för finansieringen mellan landskapsförvaltningen och primärkommunerna skrivs in i lagen har inga direkta ekonomiska konsekvenser, eftersom det system som är i bruk inte ändras. En lagfäst planering av täckandet av underskott har inga direkta konsekvenser för landskapsförvaltningen, som inte uppvisar något underskott. Landskapsförvaltningens ekonomiska planering bygger för närvarande på balanserade budgetar, men en överraskande utveckling på inkomstsida­n kan leda till underskott. I sådana situationer har en obligatorisk täckning av underskottet betydelse för besluten om landskapsförvaltningens ekonomi.

Förslagen i propositionen kan genomföras enligt de fastslagna ramarna för statsfinanserna.

4.2. Samhälleliga konsekvenser

De ändringar som föreslås i fråga om principerna för landskapsval, i bestämmelserna om grunderna för finansiering av landskapsförvaltningen och i antalet ledamöter i landskapsfullmäktige har den största inverkan på medborgarnas inflytande på landskapsförvaltningen och på hur demokratisk den är. De föreslagna ändringarna gör landskapsvalen i Kajanal­land lättare att förstå för såväl väljare som beslutsfattare.

I och med att landskapsfullmäktigeledamöterna blir fler minskar sannolikheten avsevärt för att en kommun inom försöksområdet inte har någon ledamot alls i landskapsfullmäktige. Ett ökat antal fullmäktigeledamöter förbättrar också små gruppers chanser att få in sina företrädare i fullmäktige vid landskapsval. Efter revideringen har landskapsförvaltningen i Kajanal­land samma antal fullmäktigeledamöter som en kommun av samma storlek, och invånarnas delaktighet i landskapsförvaltningen är till denna del inte mer begränsad än i kommunerna.

Om man frångår kommunvisa kvoter när platserna i landskapsfullmäktige besätts, blir valsyste­met avsevärt mycket enklare. Det är också en garanti för att de kandidater som har

fått flest röster i respektive grupp blir valda till landskapsfullmäktigeledamöter. Denna ändring gör det lättare att förstå valsystemet och förbättrar invånarnas möjligheter till inflytande. Kandidatuppställningen i landskapsval blir också enklare om man helt och hållet övergår till ett system med en enda valkrets.

Om möjligheten att förhandsrösta utvidgas från försöksområdets förhandsröstningsställen till hela landet, ökar invånarnas möjligheter att delta i valet. Denna rätt garanteras dem i 14 § i grundlagen. Att det bara har gått att förhandsrösta i försöksområdet har gjort det svårare att rösta för dem som på grund av studier eller arbete vistas utanför försöksområdet. När röstsedlarna för landskapsval delas ut till kommuner utanför Kajanaland finns det en risk för att de av misstag används vid kommunalval i andra kommuner. Detta försöker man förhindra genom anvisningar och utbildning.

Bestämmelser i lag om grunderna för landskapsförvaltningens finansieringssystem ändrar inte direkt på det rådande läget, men de påverkar bedömningen av valsystemet med tanke på den kommunala självstyrelsen. Inte heller förslaget om att landskapsförvaltningen i Kajanaland skall bli skyldig att täcka underskott har några direkta konsekvenser. Vid eventuella underskott påverkar bestämmelsen det ekonomiska beslutsfattandet inom landskapsförvaltningen.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Landskapsvalet i Kajanaland 2004 utvärderades dels av justitieministeriet i dess egenkap av högsta valmyndighet, dels av den uppföljningsgrupp för förvaltningsförsöket i Kajanaland som finns vid inrikesministeriet. I vardera utvärderingen föreslogs en sådan ändring av valsystemet att de kommunvisa kvoterna frångås.

Uppföljningsgruppen för förvaltningsförsöket i Kajanaland har noggrant följt beredningen av landskapsförvaltningen och de första erfarenheterna av denna förvaltning. De huvudsakliga förslagen har kommit fram i

samband med denna uppföljning. Själva lagförslaget har beretts vid inrikesministeriet. I samband med beredningen hördes justitieministeriet och företrädare för landskapsförvaltningen i Kajanaland redan före den egentliga remissbehandlingen. Sekretariatet för uppföljningsgruppen för förvaltningsförsöket har också deltagit i beredningen av förslagen i varierande grad.

5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtanden om förslaget har kommit från kommunerna i försöksområdet, Vaala kommun, landskapsförvaltningen i Kajanaland, justitieministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, miljöministeriet och Finlands Kommunförbund. Dessutom har begäran om utlåtande och utkastet till proposition varit utlagda på inrikesministeriets webbplats, och det har gått att via e-post sända kommentarer om dem till den som berett ärendet. Samlingspartiets, Finlands Socialdemokratiska Partis och Vänsterförbundets kretsorganisationer i Kajanaland har kommit med sina utlåtanden.

De föreslagna ändringarna godtas till största delen i utlåtandena. Ministerierna har gett kommentarer av teknisk natur och även kommenterat motiveringen till propositionen. Kommunikationsministeriet har dessutom föreslagit att anslagen för basväghållning separeras från Kajanalands utvecklingspengar. Detta förslag har inte tagits med i propositionen.

Aktörerna i Kajanaland godkänner att valsystemet ändras. Kajana stad, Ristijärvi och Suomussalmi kommuner liksom även landskapsförvaltningen ställer sig kritiska till en ökning av antalet ledamöter i landskapsfullmäktige. Av de partiets kretsorganisationer som avgett ett utlåtande förhåller sig Kainuun Kokoomus negativt till en ökning av antalet landskapsfullmäktigeledamöter.

Utgående från utlåtandena ändrades lagförslaget i fråga om grunden för finansieringen och täckningen av underskott. I motiveringen gjordes också ändringar till följd av remissbehandlingen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

8 §. Landskapsfullmäktige. Paragrafens 2 och 3 mom. föreslås bli ändrade. Genom den föreslagna ändringen i 2 mom. ändras antalet ledamöter i landskapsfullmäktige. Enligt den gällande lagen har landskapsfullmäktige 39 ledamöter. Enligt förslaget bestäms antalet ledamöter i landskapsfullmäktige med stöd av 10 § i kommunallagen. Uträkningen skall basera sig på det sammanräknade antalet invånare i kommunerna i försöksområdet. Det föreskrivs att en kommun med 60 001 – 120 000 invånare har 59 ledamöter i fullmäktige. För närvarande har försöksområdet ca 84 000 invånare.

Ändringen i 3 mom. gäller den rätt som företrädare för Vaala kommun har att delta i landskapsfullmäktiges arbete. Vaala är inte längre medlem av Kajanalands specialomsorgsdistrikt, och därför skall dess företrädare inte kunna delta i behandlingen av specialomsorgsärenden i Kajanalands landskapsfullmäktige. Företrädare för Vaala kommun skall fortfarande delta i behandlingen av frågor som baserar sig på medlemskapet i Kainuu förbund, t.ex. ärenden som gäller landskapsplaner, strukturfonder och landskapsförbundets regionutvecklingsuppgifter.

10 §. Landskapsfullmäktiges uppgifter vid förvaltningen av den nationella utvecklingsfinansieringen. Enligt förslaget skall hänvisningen i 1 mom. 1 punkten ändras i enlighet med den gällande regionutvecklingslagen (602/2002). I sak ändras inte landskapsfullmäktiges behörighet att besluta om Kajanalands utvecklingspengar.

Momentets 9 och 10 punkter föreslås bli ändrade i enlighet med gällande lagstiftning. Lagen om stödjande av vatten- och avloppsåtgärder (686/2004) har ersatt den lag och det beslut av statsrådet som gällde tidigare.

16 §. Landskapsstyrelsens olika sammanställningar. Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat när det gäller rätten för en företrädare för Vaala kommun att delta. Eftersom Vaala inte längre hör till Kajanalands specialomsorgsdistrikt kan dess företrädare i landskapsfullmäktige inte delta i behandlingen av specialomsorgsärenden.

23 §. Finansiering av basservicen. Enligt förslaget skall 1 mom. utökas med en bestämmelse enligt vilken kommunernas finansiering till landskapsförvaltningen i grundavtalet skall anges som en lika stor andel för alla kommuner av kommunens inkomster enligt grundavtalet eller som en lika stor summa per invånare. För närvarande bestäms finansieringen i grundavtalet som en viss andel av kommunens särskilt nämnda inkomster. I praktiken innebär den nya bestämmelsen ingen ändring av nuläget.

Bestämmelsen är avsedd att gälla all finansiering från kommunerna till landskapet, och genom den lyfts regleringen av finansieringsystemet upp på lagnivå. Detta är av stor betydelse för att kommunernas självstyrelse skall kunna tryggas inom förvaltningsförsöket. Bestämmelsen utgör en garanti för att landskapsförvaltningen inte direkt genom sina egna beslut skall kunna öka medlemskommunernas utgifter. För att kommunernas utgiftsnivå skall kunna ändras måste också grundavtalet ändras. I grundavtalet går det att avtala om övergångstider i samband med ändringar.

Bestämmelsen gäller det som föreskrivs i grundavtalet, och den påverkar inte den övergångstid vid förenhetligandet av avgifter som finns i det nuvarande grundavtalet.

24 §. Landskapsval. Paragrafens 1 mom. kvarstår oförändrat, men i övrigt frångås paragrafens bestämmelser om kommunvis fördelning av platserna i fullmäktige och om ersättare och kandidatlistor. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad.

Enligt det nya 2 mom. utgör försöksområdet ett valdistrikt vid landskapsval. Denna ändring innehåller kärnan i hela revideringen av valsystemet.

I det nya 3 mom. föreskrivs att de bestämmelser om kommunalval som ingår i kommunallagen, vallagen (714/1998) och lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering (414/2000) skall tillämpas vid landskapsval. Det är meningen att tillämpa bestämmelserna om kommunalval i så stor utsträckning som möjligt vid landskapsval. Undantagen anges i lagen om förvaltningsförsöket.

25 §. Röst rätt och röst rättsregister. Röst-

rätten vid landskapsval ändras inte, men bestämmelsen om den föreslås få en ny formulering. Hänvisningen till rösträtt vid kommunalval gör paragrafen lättare att förstå.

I 2 mom. skall enligt förslaget anges att ett gemensamt rösträttsregister används vid kommunalval och landskapsval. Med ett gemensamt rösträttsregister kan man minska riskerna för fel och dra ner på kostnaderna.

26 §. Allmän valbarhet. Paragrafen om allmän valbarhet föreslås bli upphävd, eftersom den allmänna valbarheten skall bestämmas enligt vallagstiftningen på samma sätt som vid kommunalval.

Däremot ändras inte lagens 27 §, som gäller begränsningar i valbarheten vid landskapsval.

28 §. Förrättande av val. Paragrafen föreslås bli upphävd, eftersom den nya 24 § redan innehåller bestämmelser om tillämpning av vallagen.

29 §. Rätt att förhandsrösta. När det gäller rätten att förhandsrösta föreslås en bestämmelse enligt vilken det går att förhandsrösta i landskapsval på alla förhandsröstningsställen i Finland. Detta innebär en utvidgning av den nuvarande förhandsröstningen vid landskapsval. För närvarande är förhandsröstning tillåten bara på förhandsröstningsställena inom försöksområdet.

Bestämmelsen innebär fortfarande en begränsning av den rätt att förhandsrösta som ingår i vallagstiftningen. Om förhandsröstning arrangeras också på röstningsställen utomlands ökar kostnaderna för förhandsröstningen avsevärt, men ändå ökar möjligheterna att rösta i landskapsval i Kajanaland inte i motsvarande grad. Under den tid lagen är i kraft kommer ett landskapsval att hållas. Om systemet blir permanent kommer förhandsröstning vid landskapsval antagligen också att ordnas enligt vallagstiftningen.

30 §. Kandidatuppställning. Det föreslås att paragrafen skrivs om helt och hållet. Hänvisningen till vallagen behövs inte längre, eftersom en bestämmelse om tillämpningen av den ingår i 24 §. Bestämmelserna om valförbund och gemensamma listor till följd av den kommunvisa kandidatuppställningen blir onödiga när kandidater inte längre ställs upp och fullmäktigeledamöter inte längre väljs kommunvis. I och med att bestämmelserna om kommunalval tillämpas är det onödigt

med en separat bestämmelse om antalet kandidater. Det innebär att det på varje lista går att ställa upp ett antal kandidater som är en och en halv gång så stort som antalet ledamöter i landskapsfullmäktige.

Enligt det föreslagna 1 mom. skall kandidatansökningarna vid landskapsval lämnas till centralvalnämnden i Kajana, som behandlar ansökningarna och gör en sammanställning av kandidatlistorna i landskapsvalet. Det dubbla arbetet vid kandidatuppställningen försvinner när kandidaterna inte ställs upp kommunvis.

Det föreslagna 2 mom. innehåller en bestämmelse om partiernas kandidatuppställning vid landskapsval. I 3 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken det krävs minst 100 personer med rösträtt i försöksområdet för att bilda en valmansförening. Det antal personer som krävs för att bilda en valmansförening är tiofaldigt jämfört med motsvarande antal vid kommunalval. Detta är motiverat eftersom folkmängden i försöksområdet är stor jämfört med en genomsnittlig kommun.

Enligt det föreslagna 4 mom. skall partiernas och valmansföreningarnas valombud vid kommunalval även i fortsättningen kunna vara valombud också vid landskapsval. Samma bestämmelse ingår i 30 § i den gällande lagen om förvaltningsförsöket.

31 §. Valmyndigheter. Paragrafen föreslås bli upphävd eftersom den inte längre behövs i och med att de uppgifter som centralvalnämnden i Kajanaland har vid landskapsval anges i andra paragrafer.

32 §. Fördelningen av platserna i landskapsfullmäktige mellan kommunerna. Paragrafen föreslås bli upphävd eftersom den inte behövs i och med att fullmäktigeledamöterna inte längre skall väljas kommunvis vid landskapsval.

33 §. Uträkning av valresultatet i kommunen. Paragrafen föreslås bli upphävd eftersom den inte behövs i och med att fullmäktigeledamöterna inte längre skall väljas kommunvis vid landskapsval.

34 §. Bestämmande av valresultatet. Paragrafen föreslås bli upphävd eftersom den inte behövs i och med att fullmäktigeledamöterna inte längre skall väljas kommunvis vid landskapsval.

35 §. Besättande av platserna i fullmäktige

från de enskilda kommunerna. Paragrafen föreslås bli upphävd eftersom den inte behövs i och med att fullmäktigeledamöterna inte längre skall väljas kommunvis vid landskapsval.

36 §. Överföring av fullmäktigeplatser inom ett parti, ett valförbund eller en gemensam lista från en kommun till en annan. Paragrafen föreslås bli upphävd eftersom den inte behövs i och med att fullmäktigeledamöterna inte längre skall väljas kommunvis vid landskapsval.

37 §. Ersättare i fullmäktige. Paragrafen föreslås bli upphävd eftersom en särskild bestämmelse om ersättare inte behövs i och med att fullmäktigeledamöterna inte längre skall väljas kommunvis vid landskapsval. På ersättare tillämpas vid landskapsval bestämmelserna om val av ersättare vid kommunalval.

38 §. Uträkning, fastställande och tillkännagivande av valresultatet. Paragrafens rubrik och innehåll föreslås bli ändrade. Centralvalnämnden i Kajana skall fortfarande offentliggöra och tillkännage resultatet av landskapsval.

I paragrafen föreslås bestämmelser enligt vilka kommunens centralvalnämnd skall fastställa det antal röster som avgetts i kommunen vid landskapsval, meddela röstetalen till centralvalnämnden i Kajana och fastställa valresultatet. Bestämmelsen motsvarar förfarandet vid Europaparlamentsval och presidentval.

39 §. Sökande av ändring i val. Paragrafens 1 mom. kvarstår oförändrat, och enligt det går det på samma sätt som vid kommunalval att söka ändring i ett beslut genom vilket resultatet av landskapsval har fastställts.

I 2 mom. föreslås för tydlighetens skull en bestämmelse om utlysande av nyval vid landskapsval. Den föreslagna bestämmelsen har samma innehåll som motsvarande bestämmelse i vallagen. I 3 mom. föreslås att valdagen för nyval skall vara den söndag som centralvalnämnden i Kajana bestämmer. Detta förfarande motsvarar förfarandet vid kommunalval i liknande situationer.

40 §. Tillämpning av andra bestämmelser vid val. Paragrafen föreslås bli upphävd, eftersom det i den föreslagna 24 § redan föreskrivs om tillämpning av andra bestämmelser.

41 §. Tillämpning av kommunallagen. Den bestämmelse som gäller tillämpningen av kommunallagen på landskapsförvaltningen föreslås bli ändrad på så sätt att kommunallagens bestämmelse om skyldigheten att planera hur underskott kan täckas skall gälla landskapsförvaltningen i Kajanalands landskapsförvaltningens budget och ekonomiplan skall göras upp så att de inkluderar åtgärder genom vilka tidigare underskott och underskott som uppkommer det år budgeten görs upp kan täckas under planperioden. Bestämmelsen befriar inte kommunerna i försöksområdet från ansvaret enligt 83 § i kommunallagen att finansiera funktioner i landskapet.

Landskapsförvaltningen i Kajanalands avviker från vanliga samkommuner på den punkten att det inom landskapsförvaltningen kan uppkomma t.o.m. avsevärda underskott eftersom verksamheten är av mycket stor ekonomisk omfattning och finansieringssystemet sätter gränser för den finansiering landskapet får från kommunerna. Finansieringsmekanismen bidrar också till att minska landskapsförvaltningens inkomster när kommunernas skatteinkomster räknas ut.

48 §. Bildande av samkommuner. Paragrafens 5 mom. föreslås bli upphävt eftersom Vaala kommun inte längre är medlem av Kajanalands specialomsorgsdistrikt.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

3. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I motiveringen till regeringens ursprungliga proposition med förslag till lag om ett förvaltningsförsök i Kajanalands landskapsförvaltning i Kajanalands landskapsförvaltning på större områden än kommuner som avses i 121 § i grundlagen. I motiveringen sades också att landskapsförvaltningens inverkan på kommunernas självstyrelse i hög grad uppkommer via ekonomin. Största delen av landskapsförvaltningens uppgifter finansieras via kommunerna, och därför måste man undersöka inte bara systemen för invånarnas infly-

tande utan också hur kommunerna kan påverka landskapsförvaltningens utformning.

Lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland innehåller för närvarande inga bestämmelser om de ekonomiska förhållandena mellan kommunerna och landskapsförvaltningen, och vid behandlingen av den ursprungliga propositionen var det inte känt hur finansieringen från kommunerna till landskapet skulle komma att ordnas i grundavtalet.

Grundlagsutskottet sade i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 65/2002 rd) bl.a. att det med hänsyn till demokratiprincipen i den kommunala självstyrelsen är viktigt att landskapet Kajanalands beslutanderätt utövas av ett organ som valts av invånarna i landskapet genom direkta val. Även om uppgiftsöverföringen leder till att kommuninvånarna inom försöksområdet förlorar en del tillfällen till medinflytande och påverkan uppvägs detta delvis av det demokratiska inslaget i landskapets förvaltning. Den kommunala självstyrelsen ersätts i fråga om de uppgifter som övergår till landskapet av en landskaps-självstyrelse, som visserligen i ett invånarperspektiv är i viss mån mer avlägsen. Bedömningen påverkades också av att det handlar om ett försök.

Med tanke på det grundlagsrättsliga förhållandet mellan landskapsförvaltningen i Kajanaland och den kommunala självstyrelsen är det av central betydelse att båda grundar sig på självstyrelse för invånarna. Kommunernas inflytande på landskapsförvaltningen är inte av lika stor betydelse.

Av de frågor som har samband med lagstiftningsordningen skulle förslaget ändra på sättet att välja landskapsfullmäktige och leda till att bestämmelser om grunderna för finansieringssystemet införs i lagen.

När det gäller finansieringen från kommunerna har man i grundavtalet för landskapet Kajanaland avtalat att kommunernas betalningsandelar till landskapsförvaltningen anges som en procentandel av den skattefinansiering som beräknas flyta in till kommunerna. Landskapsfullmäktiges beslut om tillhandahållandet av tjänster kan således inte direkt medföra utgifter för kommunerna. Fullmäktige måste snarare anpassa tjänsterna efter

den finansiering som man kan räkna med att få.

I praktiken har det inom landskapsförvaltningen i Kajanaland uppkommit en situation där kommunernas medverkan i landskapsfullmäktiges beslutsfattande inte är så viktigt som man förutspådde när lagen stiftades.

I och med att landskapsfullmäktige får fler ledamöter minskar sannolikheten avsevärt för att någon kommun inte får en enda kandidat invald i landskapsfullmäktige. Om grunden för det nuvarande finansieringssystemet slås fast i lag i enlighet med förslaget, är kommunernas ekonomiska relation till landskapsförvaltningen också med det föreslagna valsystemet trygg med tanke på självstyrelsen.

Dagens komplicerade system för val av landskapsfullmäktige försvagar självstyrelsen för invånarna i försöksområdet, eftersom en stor del av kommunernas uppgifter sköts inom landskapsförvaltningen, där sättet att välja fullmäktige inte är tillfredsställande från demokratisynpunkt. I detta läge innebär den föreslagna ändringen av valsystemet att invånarnas självstyrelse stärks, även om kommunernas deltagande i landskapsförvaltningen kan försämrans under vissa omständigheter. Detta problem minskas genom den föreslagna regleringen av grunden för det ekonomiska förhållandet.

Bestämmelserna om grunderna för finansieringssystemet kringskär till en del friheten för kommunerna i försöksområdet att avtala om samarbetet. Begränsningen är likväl avsedd att skydda kommunernas ekonomiska självstyrelse mot sådana öknings av kommunernas utgifter som landskapsförvaltningen ensidigt beslutar om. Den föreslagna regleringen fråntar inte heller kommunerna friheten att helt och hållet avtala om finansieringen, och den anger inte finansieringsnivån.

Med stöd av det ovan sagda kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom lagförslaget hänför sig till grundlagen, är det önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande inhämtas om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 9 maj 2003 om ett förvaltningsförsök i Kajanaland (343/2003) 26, 28, 31 - 37 och 40 § samt 48 § 5 mom.,
 av dem 28, 33 - 35 § och 40 § sådana de lyder i lag 219/2004 och 36 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag, samt
ändras 8 § 2 och 3 mom., 10 § 1 mom., 16 § 1 mom., 23 § 1 mom., 24, 25, 29, 30, 38, 39 och 41 §,
 av dem 25 och 38 § sådana de lyder i lag 219/2004, samt 24, 29 och 39 § sådana de lyder delvis ändrade i sistnämnda lag, som följer:

8 §

Landskapsfullmäktige

Antalet ledamöter som väljs in i landskapsfullmäktige bestäms i enlighet med 10 § i kommunallagen (365/1995) enligt det sammanräknade antalet invånare inom försöksområdet. Fullmäktige väljer bland sina ledamöter en ordförande och ett behövligt antal vice ordförande för fullmäktiges mandattid, om inte fullmäktige har fattat beslut om en kortare mandattid. Ordföranden och vice ordförandena väljs vid samma valförrättning.

Vaala kommun utser dessutom två företrädare till landskapsfullmäktige, som är ledamöter i fullmäktige när fullmäktige behandlar frågor som hör till ansvarsområdet för Kainuu förbund och frågor som gäller strukturfondsmedel och deras motfinansiering.

10 §

Landskapsfullmäktiges uppgifter vid förvaltningen av den nationella utvecklingsfinansieringen

Landskapsfullmäktige beslutar om fördelningen av Kajanalands utvecklingspengar på

olika myndigheter för följande ändamål:

- 1) stöd enligt 4 kap. 23 § i regionutvecklingslagen (602/2002),
- 2) statsstöd enligt 19 § i lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996),
- 3) köp av trafik enligt 23 § 1 punkten i lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991),
- 4) transportstöd enligt lagen om regionalt stödjande av transporter (954/1981),
- 5) företagsstöd enligt 2, 3 och 4 kap. i lagen om stödjande av företagsverksamhet (1068/2000),
- 6) anskaffning av utbildning enligt 6 kap. 1 § samt sysselsättningsstöd och tilläggsstöd enligt 7 kap. i lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),
- 7) understöd, stöd och statliga investeringar enligt statsrådets förordning om användningen av vissa sysselsättningsanslag (1345/2002),
- 8) understöd enligt statsrådets beslut om de allmänna villkoren för understöd som främjar miljövården (894/1996),
- 9) understöd och statens arbeten enligt lagen om stödjande av vatten- och avloppsätgärder (686/2004),
- 10) betalning av utgifter för planering och byggande av miljövårdsarbeten, grundlig renovering och byggnadsskyldigheter, samt

11) basväghållning och utvecklande av vägnätet.

16 §

Landskapsstyrelsens olika sammansättningar

I sin grundsammansättning har landskapsstyrelsen minst åtta ledamöter och ordförande är landskapsdirektören. I en instruktion kan bestämmas att ledamöterna i landskapsstyrelsens grundsammansättning skall vara landskapsfullmäktigeledamöter. När landskapsstyrelsen behandlar ärenden som hör till Kainuu förbunds ansvarsområde deltar en av Vaala kommun utsedd företrädare i dess verksamhet.

23 §

Finansiering av basservicen

Kommunerna i Kajanaland finansierar den service som ordnas av samkommunen Kainuu sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä och som föreskrivs i 21 § 2 och 3 mom. på det sätt som kommunerna kommer överens om i samkommunens grundavtal. Finansieringen av servicen enligt grundavtalet betalas till landskapet. I grundavtalet skall finansieringen anges som en lika stor andel för alla kommuner av kommunens inkomster enligt grundavtalet eller som en lika stor summa per invånare. I grundavtalet kan anges en övergångstid för utjämning av förändringarna.

24 §

Landskapsval

Landskapsval i Kajanaland förrättas som direkta, hemliga och proportionella val i samband med kommunalval. Alla röstberättigade har lika rösträtt.

Försöksområdet utgör ett enda valdistrikt vid valen.

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas vid landskapsval i tillämpliga delar de bestämmelser om kommunalval som ingår i

kommunallagen, vallagen (714/1998) och lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering (414/2000).

25 §

Rösträtt och rösträttsregister

Den som vid kommunalval är röstberättigad i en kommun inom försöksområdet har rösträtt också i landskapsval.

Vid landskapsval används samma rösträttsregister som vid kommunalval.

29 §

Rätt att förhandsrösta

Varje röstberättigad får förhandsrösta i landskapsval på förhandsröstningsställena i hemlandet.

30 §

Kandidatuppställning

Vid landskapsval skall kandidatansökningarna ges in till centralvalnämnden i Kajana, som behandlar ansökningarna och gör en sammanställning av kandidatlistorna i landskapsvalet.

Ett partis kandidater ställs upp av en förening som företräder partiets personmedlemmar i kommunerna inom försöksområdet och som av partiet anmälts till centralvalnämnden i Kajana.

För att bilda en valmansförening enligt 150 § i vallagen krävs minst 100 personer med rösträtt inom försöksområdet.

Partiernas och valmansföreningarnas valombud vid kommunalval kan också vara valombud vid landskapsval.

38 §

Uträkning, fastställande och tillkännagivande av valresultatet

Kommunens centralvalnämnd fastställer vid ett sammanträde som hålls den tredje dagen efter valdagen och som börjar klockan 18 de röstetal som varje kandidat, parti, val-

förbund eller gemensam lista har fått sammanlagt i kommunen, och meddelar utan dröjsmål de sålunda fastställda röstetalen och det totala antalet avgivna röster i kommunen till centralvalnämnden i Kajana på det sätt som denna bestämmer.

Efter att ha mottagit de meddelanden som avses i 1 mom. av samtliga centralvalnämnder skall centralvalnämnden i Kajana utan dröjsmål fastställa resultatet av landskapsvalet.

Centralvalnämnden i Kajana offentliggör och tillkännager resultatet av landskapsval i enlighet med 95 § i vallagen.

39 §

Sökande av ändring i val

Ändring i ett beslut genom vilket resultatet av landskapsval har fastställts får sökas på det sätt som i 8 kap. i vallagen bestäms om sökande av ändring i kommunalval.

Har ett beslut eller en åtgärd av valmyndigheten varit lagstridig och har lagstridigheten uppenbart kunnat inverka på valresultatet, skall nyval utlysas inom försöksområdet, om valresultatet inte kan rättas.

Om nyval utlyses med anledning av besvär,

är valdagen för nyvalet den söndag som centralvalnämnden i Kajana bestämmer.

41 §

Tillämpning av kommunallagen

Angående landskapets förvaltning, landskapets invånares rätt till inflytande, förtroendevalda, anställda, förvaltningsförfarande, ekonomi, granskning av förvaltningen och ekonomin samt kommunernas samarbete gäller, utöver vad som bestäms i denna lag, i tillämpliga delar vad som i kommunallagen bestäms om samkommuner. På landskapsfullmäktige tillämpas då kommunallagens bestämmelser om fullmäktige och på landskapsstyrelsen kommunallagens bestämmelser om kommunstyrelse. Landskapet omfattas av skyldigheten enligt 65 § i kommunallagen att besluta om åtgärder genom vilka underskott i balansräkningen och underskott som beräknas uppkomma det år budgeten görs upp kan täckas. På landskapsfullmäktige tillämpas dock inte 81, 82 och 86 a § i kommunallagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 9 december 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Region- och kommunminister *Hannes Manninen*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 9 maj 2003 om ett förvaltningsförsök i Kajanaland (343/2003) 26, 28, 31 - 37 och 40 § samt 48 § 5 mom.,
av dem 28, 33 - 35 § och 40 § sådana de lyder i lag 219/2004 och 36 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag, samt
ändras 8 § 2 och 3 mom., 10 § 1 mom., 16 § 1 mom., 23 § 1 mom., 24, 25, 29, 30, 38, 39 och 41 §,
av dem 25 och 38 § sådana de lyder i lag 219/2004 samt 24, 29 och 39 § sådana de lyder delvis ändrade i sistnämnda lag, som följer:

Gällande lydelse

8 §

Landskapsfullmäktige

Fullmäktige har 39 ledamöter. Fullmäktige väljer bland sina ledamöter en ordförande och ett behövligt antal vice ordförande för fullmäktiges mandattid, om inte fullmäktige har fattat beslut om en kortare mandattid. Ordföranden och vice ordförandena väljs vid samma valförrättning.

Vaala kommun utser dessutom två företrädare till landskapsfullmäktige, som är ledamöter i fullmäktige när fullmäktige behandlar frågor som hör till ansvarsområdet för Kainuu förbund, frågor som gäller strukturfondsmedel och deras motfinansiering samt frågor som anges i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977).

10 §

Landskapsfullmäktiges uppgifter vid förvaltningen av den nationella utvecklingsfinansiering

Landskapsfullmäktige beslutar om fördel-

Föreslagen lydelse

8 §

Landskapsfullmäktige

Antalet ledamöter som väljs in i landskapsfullmäktige bestäms i enlighet med 10 § i kommunallagen (365/1995) enligt det sammanräknade antalet invånare inom försöksområdet. Fullmäktige väljer bland sina ledamöter en ordförande och ett behövligt antal vice ordförande för fullmäktiges mandattid, om inte fullmäktige har fattat beslut om en kortare mandattid. Ordföranden och vice ordförandena väljs vid samma valförrättning.

Vaala kommun utser dessutom två företrädare till landskapsfullmäktige, som är ledamöter i fullmäktige när fullmäktige behandlar frågor som hör till ansvarsområdet för Kainuu förbund och frågor som gäller strukturfondsmedel och deras motfinansiering.

10 §

Landskapsfullmäktiges uppgifter vid förvaltningen av den nationella utvecklingsfinansiering

Landskapsfullmäktige beslutar om fördel-

ningen av Kajanalands utvecklingspengar på olika myndigheter för följande ändamål:

1) självständigt stödjande av områdets näringsverksamhet enligt 6 § 2 mom. regionutvecklingslagen (602/2002),

2) statsstöd enligt 19 § lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996),

3) köp av trafik enligt 23 § 1 punkt lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991),

4) transportstöd enligt lagen om regionalt stödjande av transporter (954/1981),

5) företagsstöd enligt 2, 3 och 4 kap. lagen om stödjande av företagsverksamhet (1068/2000),

6) anskaffning av utbildning enligt 6 kap. 1 § samt sysselsättningsstöd och tilläggsstöd enligt 7 kap. lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

7) understöd, stöd och statliga investeringar enligt statsrådets förordning om användningen av vissa sysselsättningsanslag (1345/2002),

8) understöd enligt statsrådets beslut om de allmänna villkoren för understöd som främjar miljövården (894/1996),

9) understöd enligt 2 § lagen om understödjande av samhällenas vatten- och avloppsätgärder (56/1980),

10) betalning av utgifter för planering och byggande av miljövårdsarbeten, grundlig renovering och byggnadsskyldigheter *samt betalning av utgifter för utförande av arbeten enligt statsrådets beslut om statens vatten- och avloppsarbeten (976/1985)*, samt

11) basväghållning och utvecklande av vägnätet.

16 §

Landskapsstyrelsens olika sammansättningar

I sin grundsammansättning har landskapsstyrelsen minst åtta ledamöter och ordförande är landskapsdirektören. I en instruktion kan bestämmas att ledamöterna i landskapsstyrelsens grundsammansättning skall vara landskapsfullmäktigeledamöter. När landskapsstyrelsen behandlar ärenden som hör till Kainuu förbunds ansvarsområde *och*

ningen av Kajanalands utvecklingspengar på olika myndigheter för följande ändamål:

1) *stöd enligt 4 kap. 23 §* i regionutvecklingslagen (602/2002),

2) statsstöd enligt 19 § i lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996),

3) köp av trafik enligt 23 § 1 punkten i lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991),

4) transportstöd enligt lagen om regionalt stödjande av transporter (954/1981),

5) företagsstöd enligt 2, 3 och 4 kap. i lagen om stödjande av företagsverksamhet (1068/2000),

6) anskaffning av utbildning enligt 6 kap. 1 § samt sysselsättningsstöd och tilläggsstöd enligt 7 kap. i lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

7) understöd, stöd och statliga investeringar enligt statsrådets förordning om användningen av vissa sysselsättningsanslag (1345/2002),

8) understöd enligt statsrådets beslut om de allmänna villkoren för understöd som främjar miljövården (894/1996),

9) *understöd och statens arbeten enligt lagen om stödjande av vatten- och avloppsätgärder (686/2004)*,

10) betalning av utgifter för planering och byggande av miljövårdsarbeten, grundlig renovering och byggnadsskyldigheter, samt

11) basväghållning och utvecklande av vägnätet.

16 §

Landskapsstyrelsens olika sammansättningar

I sin grundsammansättning har landskapsstyrelsen minst åtta ledamöter och ordförande är landskapsdirektören. I en instruktion kan bestämmas att ledamöterna i landskapsstyrelsens grundsammansättning skall vara landskapsfullmäktigeledamöter. När landskapsstyrelsen behandlar ärenden som hör till Kainuu förbunds ansvarsområde

Gällande lydelse

ärenden som anges i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda deltar en av Vaala kommun utsedd företrädare i dess verksamhet.

23 §

Finansiering av basservicen

Kommunerna i Kajanaland finansierar den service som ordnas av samkommunen Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä och som föreskrivs i 21 § 2 och 3 mom. på det sätt som kommunerna kommer överens om i samkommunens grundavtal. Finansieringen av servicen enligt grundavtalet betalas till landskapet.

24 §

Landskapsval samt ledamöter och ersättare i fullmäktige

Landskapsval i Kajanaland förrättas som direkta, hemliga och proportionella val i samband med kommunalval. Alla röstberättigade har lika rösträtt.

Försöksområdet utgör valdistrikt. Från varje kommun inom försöksområdet väljs det antal fullmäktigeledamöter som följer av den räkneoperation som avses i 32 §. I varje kommun uppställs egna kandidater. För varje ledamot i landskapsfullmäktige väljs bland de icke invalda kandidaterna från varje valförbund, parti och gemensam lista som uppträtt i landskapsvalet ett lika stort antal ersättare som antalet ledamöter, dock minst två. En ledamot som blivit vald i egenskap av kandidat för en valmansförening utanför de gemensamma listorna har ingen ersättare.

Konstateras det att en ledamot har förlorat sin valbarhet eller har han eller hon befriats

Föreslagen lydelse

deltar en av Vaala kommun utsedd företrädare i dess verksamhet.

23 §

Finansiering av basservicen

Kommunerna i Kajanaland finansierar den service som ordnas av samkommunen Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä och som föreskrivs i 21 § 2 och 3 mom. på det sätt som kommunerna kommer överens om i samkommunens grundavtal. Finansieringen av servicen enligt grundavtalet betalas till landskapet. *I grundavtalet skall finansieringen anges som en lika stor andel för alla kommuner av kommunens inkomster enligt grundavtalet eller som en lika stor summa per invånare. I grundavtalet kan anges en övergångstid för utjämning av förändringarna.*

24 §

Landskapsval

Landskapsval i Kajanaland förrättas som direkta, hemliga och proportionella val i samband med kommunalval. Alla röstberättigade har lika rösträtt.

Försöksområdet utgör ett enda valdistrikt vid valen.

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas vid landskapsval i tillämpliga delar de bestämmelser om kommunalval som ingår i kommunallagen, vallagen (714/1998) och lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering (414/2000).

från sitt uppdrag eller avlidit, kallar fullmäktigeordföranden i hans eller hennes ställe för den återstående mandattiden en ersättare från valförbundet, partiet eller den gemensamma listan i fråga.

Vid landskapsval finns de kandidater som uppställts i alla kommuner på en sammanställning av kandidatlistorna.

25 §

Rösträtt

Rösträtt i Kajanalands landskapsval har finska medborgare och medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen samt isländska och norska medborgare som senast på valdagen fyller 18 år och som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet har i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i någon av försöksområdets kommuner den 51 dagen före valdagen. Rösträtt i Kajanalands landskapsval skall även tillkomma andra utlänningar som uppfyller villkoren ovan, om de vid nämnda tidpunkt har haft hemkommun i Finland i minst två år.

26 §

Allmän valbarhet

Valbar till Kajanalands landskapsfullmäktige är den som

1) *har någon av försöksområdets kommuner som hemkommun,*

2) *har rösträtt i kommunval i någon kommun inom försöksområdet det år då fullmäktige väljs, och*

3) *inte är omyndig.*

Som kandidat vid val av Kajanalands landskapsfullmäktige får endast ställas upp den som skriftligen har gett sitt samtycke till mottagande av fullmäktigeuppdraget.

28 §

Förrättande av val

Landskapsval förrättas med iakttagande i tillämpliga delar av 5 och 6 kap. vallagen

25 §

Rösträtt och rösträtsregister

Den som vid kommunalval är röstberättigad i en kommun inom försöksområdet har rösträtt också i landskapsval.

Vid landskapsval används samma rösträtsregister som vid kommunalval.

26 §

Allmän valbarhet

(upphävs)

28 §

Förrättande av val

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(714/1998). *Angående rätt att förhandsrösta i landskapsval gäller dock vad som bestäms i 29 §.*

29 §

Rätt att förhandsrösta

Varje röstberättigad får förhandsrösta i landskapsval på förhandsröstningsställena i kommunerna inom försöksområdet.

En röstberättigad, som vårdas på sjukhus eller i en verksamhetsenhet inom socialvården som lämnar vård dygnet runt eller som den kommunala centralvalnämnden annars har bestämt att skall vara förhandsröstningsställe, eller som har intagits i en straffanstalt får förhandsrösta i denna anstalt.

En röstberättigad, vars rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället, får så som bestäms i 55 § vallagen förhandsrösta hemma i den kommun inom försöksområdet som i rösträttsregistret har antecknats som hans eller hennes hemkommun.

30 §

Kandidatuppställning

Vid kandidatuppställning och kandidatansökan iakttas i tillämpliga delar 146–156 § vallagen med beaktande av vad som bestäms i 2–5 mom.

Om flera partier sluter sig samman till ett valförbund i någon kommun, skall samma valförbund slutas i alla kommuner inom försöksområdet.

Om minst två gemensamma listor som ställer upp kandidater har kommit överens om att bilda en gemensam landskapslista, skall varje valombud för en sådan gemensam lista inge anmälan om detta till den kommunala centralvalnämnden samtidigt som anmälan enligt 156 § vallagen görs. Varje gemensam lista som bildar en gemensam landskapslista skall ha samma beteckning.

Ett parti, ett valförbund eller en gemen-

29 §

Rätt att förhandsrösta

Varje röstberättigad får förhandsrösta i landskapsval på förhandsröstningsställena i hemlandet.

30 §

Kandidatuppställning

Vid landskapsval skall kandidatansökningarna ges in till centralvalnämnden i Kajana, som behandlar ansökningarna och gör en sammanställning av kandidatlistorna i landskapsvalet.

Ett partis kandidater ställs upp av en förening som företräder partiets personmedlemmar i kommunerna inom försöksområdet och som av partiet anmälts till centralvalnämnden i Kajana.

För att bilda en valmansförening enligt 150 § i vallagen krävs minst 100 personer med rösträtt inom försöksområdet.

Partiernas och valmansföreningarnas valombud vid kommunalval kan också vara valombud vid landskapsval.

sam lista har rätt att i en kommun ställa upp ett antal kandidater som är högst två gånger så stort som antalet landskapsfullmäktigeledamöter som skall väljas från kommunen. Om det från kommunen ändå väljs färre än fem landskapsfullmäktigeledamöter, är det högsta antalet kandidater 10.

Partiernas och valmansföreningarnas valombud vid kommunalval kan också vara valombud vid val till landskapsfullmäktige.

31 §

Valmyndigheter

Valkrets nämnd är centralvalnämnden i Kajana stad.

32 §

Fördelningen av platserna i landskapsfullmäktige mellan kommunerna

Platserna i landskapsfullmäktige fördelas mellan kommunerna inom försöksområdet enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet vid utgången av den 31 maj valåret. Invånarantalet i varje kommun divideras med invånarantalet i försöksområdet och resultatet multipliceras med talet 39. Varje kommun får ett antal ledamöter i landskapsfullmäktige som motsvarar det hela tal räkneoperationen ger. Om alla platser inte då blir fördelade, fördelas de återstående platserna mellan kommunerna i den ordning som följer av decimaltalens storlek i de tal som räkneoperationen givit.

Varje kommun skall dock ha minst en plats i landskapsfullmäktige.

Fördelningen mellan platserna i landskapsfullmäktige verkställs av justitieministeriet i god tid före valet genom beslut som publiceras i Finlands författningssamling.

33 §

Uträkning av valresultatet i kommunen

Kommunens centralvalnämnd fastställer

31 §

Valmyndigheter

(upphävs)

32 §

Fördelningen av platserna i landskapsfullmäktige mellan kommunerna

(upphävs)

33 §

Uträkningen av valresultatet i kommunen

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

vid ett sammanträde som hålls den tredje dagen efter valdagen och som börjar klockan 12.00 de röstetal som varje kandidat, parti, valförbund eller gemensam lista har fått sammanlagt i kommunen, och meddelar utan dröjsmål de sålunda fastställda röstetalen och det totala antalet avgivna röster i kommunen till centralvalnämnden i Kajana.

34 §

34 §

Bestämmande av valresultatet

Bestämmande av valresultatet

Efter att ha fått det meddelande som avses i 33 § från de kommunala centralvalnämnderna räknar centralvalnämnden i Kajana samman röstetalen inom försöksområdet för varje parti, valförbund, gemensam landskapslista och gemensam lista som inte hör till någon gemensam landskapslista. Härfter tilldelas varje parti, valförbund, gemensam landskapslista och gemensam lista som inte hör till någon gemensam landskapslista landskapsjämförelsetal så att varje parti, valförbund och gemensam lista som första jämförelsetal erhåller partiets, valförbundets eller den gemensamma listans hela antal röster, som andra jämförelsetal hälften därav, som tredje jämförelsetal en tredjedel, som fjärde jämförelsetal en fjärdedel, och så vidare. Landskapsjämförelsetal för en kandidat för en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista är kandidatens röstetal. Härnäst placeras alla landskapsjämförelsetal i den ordning som deras storlek anger och av dem väljs trettionio från seriens början. Dessa landskapsjämförelsetal visar hur många platser varje parti, valförbund, gemensam landskapslista, gemensam lista som inte hör till någon gemensam landskapslista eller valmansförening som inte hör till någon gemensam lista får i landskapsfullmäktige.

(upphävs)

35 §

35 §

Besättande av platserna i fullmäktige från de enskilda kommunerna

Besättande av platserna i fullmäktige från de enskilda kommunerna

Om ett parti, ett valförbund, en gemensam landskapslista eller en gemensam lista som

(upphävs)

inte hör till någon gemensam landskapslista har fått endast en plats i landskapsfullmäktige, besätts den i den kommun där kandidaterna från partiet, valförbundet, den gemensamma landskapslistan eller den gemensamma listan som inte hör till någon gemensam landskapslista har fått flest röster. Om ett parti, ett valförbund, en gemensam landskapslista eller en gemensam lista som inte hör till någon gemensam landskapslista har fått minst två platser i fullmäktige, fördelas de mellan kommunerna i samma förhållande som rösterna till partiet, valförbundet, den gemensamma landskapslistan eller den gemensamma listan som inte hör till någon gemensam landskapslista fördelas sig mellan kommunerna. För detta divideras det röstetal partiet, valförbundet, den gemensamma landskapslistan eller den gemensamma lista som inte hör till någon gemensam landskapslista fått i kommunen med det röstetal partiet, valförbundet, den gemensamma landskapslistan eller den gemensamma listan som inte hör till någon gemensam landskapslista fått inom försöksområdet och det tal som erhålls multipliceras med det antal platser i fullmäktige som partiet, valförbundet, den gemensamma landskapslistan eller den gemensamma listan som inte hör till någon gemensam landskapslista får i landskapet. Från varje kommun väljs ett antal kandidater för partiet, valförbundet eller den gemensamma listan som motsvarar det hela tal som resultatet utvisar. Om partiets, valförbundets eller den gemensamma listans alla platser inte blir besatta på detta sätt, fördelas de återstående platserna mellan kommunerna i den ordning som följer av decimaltalens storlek.

I varje kommun fördelas de fullmäktigeplatser som bestämts på det sätt som anges i 1 mom. inom partierna, valförbunden och de gemensamma listorna i den ordning som kandidaternas personliga röstetal anger.

36 §

Överföring av fullmäktigeplatser inom ett parti, ett valförbund eller en gemensam lista från en kommun till en annan

Om det efter att fullmäktigeplatserna har

36 §

Överföring av fullmäktigeplatser inom ett parti, ett valförbund eller en gemensam lista från en kommun till en annan

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

besatts från de enskilda kommunerna i enlighet med 35 § från någon kommun har valts flera fullmäktigeledamöter än vad som bestäms i justitieministeriets beslut enligt 32 § 3 mom., överförs från en sådan kommun ett antal fullmäktigeplatser som motsvarar skillnaden till en sådan kommun där antalet fullmäktigeplatser på motsvarande sätt har blivit för litet. Ett partis, ett valförbunds, en gemensam listas eller en utanför en gemensam lista stående valmansförenings enda fullmäktigeplats kan inte överföras till en annan kommun.

Centralvalnämnden i Kajana överför från en kommun som har extra platser i enlighet med 1 mom. till en kommun som vid behov bestäms genom lottning den plats som har det lägsta personliga röstetalet.

37 §

Ersättare i fullmäktige

Till ersättare för en landskapsfullmäktigeledamot utses den första icke invalda kandidat i samma kommun från det parti, det valförbund eller den gemensamma lista som den valde hörde till.

Om en landskapsfullmäktigeledamot inte får en ersättare på något annat sätt, utses till ersättare den icke invalda kandidat i kommunen som enligt 35 § skulle vara den följande att bli vald.

Om en ersättare blir fullmäktigeledamot eller bortfaller av någon annan orsak, skall centralvalnämnden i Kajanaland utse en ny ersättare för landskapsfullmäktigeledamoten med iakttagande av vad som bestäms i 1 och 2 mom.

38 §

Fastställande och tillkännagivande av valresultatet

Centralvalnämnden i Kajana fastställer, offentliggör samt tillkännager resultatet av landskapsval i Kajanaland i enlighet med 94 § vallagen.

37 §

Ersättare i fullmäktige

(upphävs)

38 §

Uträkning, fastställande och tillkännagivande av valresultatet

Kommunens centralvalnämnd fastställer vid ett sammanträde som hålls den tredje dagen efter valdagen och som börjar klockan 18 de röstetal som varje kandidat, parti, valförbund eller gemensam lista har fått sammanlagt i kommunen, och meddelar

39 §

Sökande av ändring i val

Ändring i ett beslut genom vilket resultatet av landskapsval har fastställts får sökas på det sätt som i 8 kap. vallagen bestäms om sökande av ändring i kommunalval.

När det bestäms om nyval och när valresultatet rättas tillämpas 103 § vallagen.

40 §

Tillämpning av andra bestämmelser vid val

Vid landskapsval iakttas i övrigt de gemensamma bestämmelserna i I avdelningen och de särskilda bestämmelserna i III avdelningen i vallagen. Vid landskapsval iakttas dessutom bestämmelserna om kommunalval, om inte något annat bestäms i denna lag, samt 37 och 38 § kommunallagen.

Vid landskapsval tillämpas lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering (414/2000).

41 §

Tillämpning av kommunallagen

Angående landskapets förvaltning, landskapets invånares rätt till inflytande, förtro-

39 §

Sökande av ändring i val

utan dröjsmål de sålunda fastställda röstetalen och det totala antalet avgivna röster i kommunen till centralvalnämnden i Kajana på det sätt som denna bestämmer.

Efter att ha mottagit de meddelanden som avses i 1 mom. av samtliga centralvalnämnder skall centralvalnämnden i Kajana utan dröjsmål fastställa resultatet av landskapsvalet.

Centralvalnämnden i Kajana offentliggör och tillkännager resultatet av landskapsval i enlighet med 95 § i vallagen.

Ändring i ett beslut genom vilket resultatet av landskapsval har fastställts får sökas på det sätt som i 8 kap. i vallagen bestäms om sökande av ändring i kommunalval.

Har ett beslut eller en åtgärd av valmyndigheten varit lagstridig och har lagstridigheten uppenbart kunnat inverka på valresultatet, skall nyval utlysas inom försöksområdet, om valresultatet inte kan rättas.

Om nyval utlyses med anledning av besvär, är valdagen för nyvalet den söndag som centralvalnämnden i Kajana bestämmer.

40 §

Tillämpning av andra bestämmelser vid val

(upphävs)

41 §

Tillämpning av kommunallagen

Angående landskapets förvaltning, landskapets invånares rätt till inflytande, förtro-

Gällande lydelse

endevalda, anställda, förvaltningsförfarande, ekonomi, granskning av förvaltningen och ekonomin samt kommunernas samarbete gäller, utöver vad som bestäms i denna lag, i tillämpliga delar vad som i kommunallagen bestäms om samkommuner. På landskapsfullmäktige tillämpas då kommunallagens bestämmelser om fullmäktige och på landskapsstyrelsen kommunallagens bestämmelser om kommunstyrelse. På landskapsfullmäktige tillämpas dock inte 81, 82 och 86 a § kommunallagen.

48 §

Bildande av samkommuner

Vaala kommun deltar i beslutsfattandet när överenskommelse träffas om hur uppgifterna enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda skall ordnas.

Föreslagen lydelse

endevalda, anställda, förvaltningsförfarande, ekonomi, granskning av förvaltningen och ekonomin samt kommunernas samarbete gäller, utöver vad som bestäms i denna lag, i tillämpliga delar vad som i kommunallagen bestäms om samkommuner. På landskapsfullmäktige tillämpas då kommunallagens bestämmelser om fullmäktige och på landskapsstyrelsen kommunallagens bestämmelser om kommunstyrelse. *Landskapet omfattas av skyldigheten enligt 65 § i kommunallagen att besluta om åtgärder genom vilka underskott i balansräkningen och underskott som beräknas uppkomma det år budgeten görs upp kan täckas.* På landskapsfullmäktige tillämpas dock inte 81, 82 och 86 a § i kommunallagen.

48 §

Bildande av samkommuner

 (5 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .
